

TYEL-VAKUUTUS TYÖNANTAJAN OPAS 2019

SISÄLLYSLUETTELO

Yksityisen alan työntekijät eläkevakuutetaan TyEL-vakuutuksella.....	3
Luottamustehtävän eläkevakuuttaminen.....	3
Ulkomaantyön eläkevakuuttaminen	3
Kuka on sopimustyönantaja ja kuka tilapäinen työnantaja?	3
TyEL-maksut vuonna 2019	4
Työntekijän työeläkemaksu	4
Miten työnantaja tekee palkkatietoilmoitukset?	4
TyEL-maksujen eräpäivät ja vakuutusmaksukorko	5
TyEL-laskujen maksutavat	5
Muutokset yritystoiminnassa vaikuttavat vakuuttamiseen	5
Yhtiömuodon muutos	5
Omistussuhteiden muutokset	5
Sulautuminen ja jakautuminen.....	5
TyEL-vakuutuksen siirtäminen Eloon	5
Yritystoiminnan päättäminen.....	6
Elon palvelut	6
Rahoituspalvelut.....	6
Työhyvinvointipalvelut	6
Ammatillinen kuntoutus	6
Työntekijän eläketurva.....	7
Eläkkeen karttuminen.....	7
Eläkelajit	7
Työskentely eläkkeellä	8
Eläkkeen hakeminen	8
Mitkä ansiot kuuluvat TyEL-palkkaan?.....	9
Sosiaalivakuutusmaksut 2019	12
Elon yhteystiedot.....	15

Yksityisen alan työntekijät eläke- vakuutetaan TyEL-vakuutuksella

Yksityisen alan työnantajan kuuluu järjestää kaikkien työntekijöidensä lakisääteinen eläketurva työntekijän eläkelain mukaisella TyEL-vakuutuksella. TyEL-vakuutus kerryttää työntekijän eläkettä ja antaa taloudellista turvaa vanhuuden, työkyvyttömyyden tai perheen huoltajan kuoleman varalta.

Työnantajan on vakuutettava työntekijänsä viimeistään ensimmäisen palkanmaksun jälkeen ja ennen kuin ansiot on ilmoitettava tulorekisteriin (pääsäännön mukaan 5 päivän kuluessa palkanmaksusta). Työskentely vakuutetaan TyEL-vakuutuksella, kun työntekijä

- on 17–68-vuotias ja
- ansaitsee kuukaudessa vähintään 59,36 euroa vuonna 2019. Jos kuukausiansio jää tätä pienemmäksi, on vakuuttaminen vapaaehtoista.

Vakuuttamisvelvollisuus alkaa 17 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja jatkuu sen kuukauden loppuun, jonka aikana työntekijä täyttää 68 vuotta.

Kaikki Suomessa tehtävä työ tulee vakuuttaa pääsääntöisesti Suomessa. Poikkeuksena on Suomeen lähetetty työntekijä, jolla on lähetetyn työntekijän todistus. Myös suomalaisen yrityksen palveluksessa ulkomailla lähetettynä työntekijänä työskentelevän ansiotyö kuuluu Suomen työeläkejärjestelmän piiriin.

Luottamustehtävän eläkevakuuttaminen

Luottamustehtäviä ovat esimerkiksi hallintoneuvostojen, neuvottelukuntien ja johtokuntien jäsenyydet sekä työmarkkinajärjestöjen ja aatteellisten yhdistysten luottamustehtävät. Henkilö, joka on luottamustehtävässä ja samanaikaisesti työsuhteessa palkkion maksajaan, on eläkevakuutettava myös luottamustehtävän osalta. Jos luottamustehtävää hoitava henkilö ei ole työsuhteessa palkkion maksajaan, TyEL-vakuuttaminen on vapaaehtoista ja hoidetaan erillisessä TyEL-vakuutuksessa.

Pelkän luottamustehtävän vakuuttamista varten on tehtävä erillinen TyEL-sopimus. TyEL-vakuuttamisen normaalit ikä- ja ansiorajat koskevat myös luottamustehtävää. Maksaja pidättää luottamustehtävän palkkiosta myös työntekijän osuuden eläkemaksusta.

Ulkomaantyon eläkevakuuttaminen

Kun suomalaisen yrityksen työntekijä lähtee ulkomaan-komennukselle, kannattaa hyvissä ajoin kartoittaa hänen sekä mukana lähtevien perheenjäsenten suomalainen sosiaaliturva, johon kuuluu

- työskentelyyn perustuvat etuudet eli työeläke- ja työtaturmavakuutus
- kansaneläkelaitoksen asumiseen perustuvat etuudet, kuten perhe-eläke, äitiys- ja isyysraha, lapsilisä, sairauspäiväraha sekä sairaanhoitokustannukset.

Sosiaaliturvaetuuksien voimassaoloon vaikuttavat muun muassa

- onko Suomella sosiaaliturvasopimus kohdemaan kanssa
- kuinka kauan komennus kestää
- voidaanko työntekijää pitää lähetettynä työntekijänä.

Vakuutuslasku varmistaa eläkkeen tason

Ulkomaantyyössä eläkkeen perusteena olevia ansioita kutsutaan vakuutuslaskuksi. Myös työnantajan ja työntekijän työeläkemaksut peritään vakuutuslaskun perusteella. Työskentelymaasta riippumatta se koskee Suomesta ulkomaille lähetettyjen työntekijöiden työtä, joka vakuutetaan Suomen työeläke- ja tapaturmavakuutuslain mukaan.

Ennen työkomennuksen alkua työnantajan ja työntekijän tulee määrittellä keskenään vakuutuslasku, joka on hyvä merkitä komennussopimukseen euromääräisenä. Sopimukseen on hyvä kirjata myös eriteltynä vakuutuslaskun sisältö. Työnantajan tulee ilmoittaa vakuutuslasku palkkailmoituksen yhteydessä tulorekisteriin.

Vakuutuslaskusta ei voida vapaasti sopia, vaan sen on oltava työeläkelain mukainen. Lähtökohtaisesti vakuutuslaskun tulee vastata sitä palkkaa, joka vastaavasta työstä maksettaisiin Suomessa. Sen tarkoituksena on taata työntekijälle Suomen tasoa vastaava eläke.

Etuudet asumisen perusteella

Suomessa asuva henkilö pysyy pääsääntöisesti Kelan etuuksien piirissä, jos ulkomailla työskentely tai oleskelu kestää enintään yhden vuoden. Ulkomailla työskentelystä tai oleskelusta sekä Suomeen paluusta tulee kuitenkin aina ilmoittaa Kelaan.

Lisätietoja ulkomaantyon vakuuttamisesta saat asiakaspalvelustamme ja Eläketurvakeskuksesta.

Kuka on sopimustyönantaja ja kuka tilapäinen työnantaja?

Työnantajan on tehtävä vakuutuslasku, jos hän työllistää vakituisesti vähintään yhden työntekijän tai jos määräaikaisille työntekijöille maksetut palkat ovat yhteensä vähintään 8 502 euroa puolen vuoden ajalta. Elon kanssa vakuutuslaskun tekneellä sopimustyönantajalla on oikeus TyEL-asiakashyvytyksiin. Vakuutuslaskun voi tehdä osoitteessa **www.elo.fi**.

Työnantajan ei tarvitse tehdä vakuutuslaskusta eli hän voi toimia tilapäistyönantajana, jos hänellä ei ole yhtään vakituisia työntekijää palveluksessaan ja jos tilapäisten työntekijöiden puolen vuoden palkkasumma on yhteensä alle 8 502 euroa.

Tilapäinen työnantaja tekee palkkailmoitukset tulorekisteriin, samalla tavalla kuin sopimustyönantaja. Tilapäinen työnantaja tarvitsee tulorekisteriin ilmoittamista varten:

- Elon yhtiötunnuksen, joka on 54
- riippuen ilmoitustavasta, voi työnantaja tarvita myös teknistä eläkevakuutusnumeroa, joka on Elossa 54-0000000U.

Työnantaja ei voi olla samanaikaisesti sekä sopimus- että tilapäistyönantaja. Sopimustyönantaja ilmoittaa myös tilapäiset työsuhteet TyEL-vakuutukseensa.

TyEL-maksut vuonna 2019

TyEL-maksu määräytyy kaikissa eläkevakuutusyhtiöissä sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti. Maksu peritään kokonaisuudessaan työnantajalta, joka puolestaan pidättää palkasta työntekijän maksuosuuden.

Sopimustyönantajan TyEL-perusmaksu on 25,20 % palkkasummasta. Jos työnantajan palkkasumma on ollut vuonna 2017 vähintään 2 083 500 euroa, vakuutusmaksuun vaikuttavat maksuluokan mukainen työkyvyttömyysmaksu ja maksutappio-osan alennus. Sopimustyönantajat saavat Elon asiakashyötykset kerran vuodessa ja ne huomioidaan tulevissa maksuissa.

Tilapäistyönantajan TyEL-maksu on 25,20 % palkkasummasta.

Työntekijän työeläkemaksu

Työntekijät maksavat itse osan työeläketurvastaan. Työnantaja pidättää työntekijän palkasta työntekijän osuuden eläkemaksusta.

Vuonna 2019 työntekijän maksu on

- 17–52-vuotiailla 6,75 % palkasta
- 53–62-vuotiailla 8,25 % palkasta
- 63 vuotta täyttäneillä 6,75 % palkasta.

Työnantaja pidättää työeläkemaksun kaikilta työntekijöiltä, jotka työnantaja on velvollinen vakuuttamaan palkanmaksuhetkellä. Palkanmaksuhetki on ratkaisevaa myös työntekijän korkeamman maksuprosentin pidättämisessä. Työnantaja pidättää työeläkemaksun myös eläkkeen rinnalla työskentelevien palkasta.

Työnantaja voi pidättää työntekijän maksuosuuden takautuvasti kahden seuraavan palkanmaksun yhteydessä, jos maksu on jäänyt pidättämättä ilmeisen virheen vuoksi.

Katso sivujen 9–11 taulukosta, mikä on TyEL-palkkaa eli mitkä työntekijän ansiot on ilmoitettava TyEL-vakuutukseen.

Miten työnantaja tekee palkkatietoilmoitukset?

Vuodesta 2019 alkaen on kaikkien työnantajien, tilapäisten- että sopimustyönantajien, tehtävä työntekijöiden

palkkailmoitukset tulorekisteriin, pääsäännön mukaan viiden päivän kuluessa palkanmaksusta. Elo saa palkkatiedot suoraan tulorekisteristä ja niiden perusteella muodostuu TyEL-vakuutusmaksut.

Tulorekisteriin voi tehdä ilmoituksia kolmella eri tavalla:

1. Teknistä rajapintaa pitkin -> Automaattinen ilmoitus omasta palkkajärjestelmästä:

- Palkkajärjestelmän tulee olla yhteensopiva tulorekisterin kanssa, mm. aineiston tulee olla xml-muotoisia ja palkkalaji koodit tulee olla yhteensopivia tulorekisterin tulolajien kanssa.
- Ilmoittamiseen ei tarvita erillistä kirjautumista. Yhteys tulorekisteriin muodostetaan etukäteen haettavan varmenteen avulla.

2. Sähköisen asiointipalvelun kautta

- Kirjaututaan tulorekisteri.fi -sivujen kautta, tunnistaudutaan joko pankkitunnuksilla, mobiilivarmenteella, organisaatio- tai varmennekortilla.
- Käyttövaltuudet on hoidettava kuntoon ennen kirjautumista Suomi.fi - tai Katso-palvelun kautta.

• Ilmoitukset voi tehdä:

1. Latauspalvelussa, jossa tiedot voidaan ladata tiedostona xml-muotoisena
2. Verkkolomakkeella, jolla yksittäisen ilmoituksen tiedot syötetään manuaalisesti.

3. Erityisestä syystä myös paperilomakkeella

- Jos ei voida kohtuudella edellyttää tietojen antamista sähköisesti; esimerkiksi kun kyseessä on luonnollinen henkilö, kuolinpesä, satunnainen tai ulkomainen työnantaja.

• Lomake löytyy: **www.tulorekisteri.fi** -sivuilta

Käyttöön jää myös palkanlaskentaohjelma Palkka.fi, josta tiedot menevät automaattisesti tulorekisteriin.

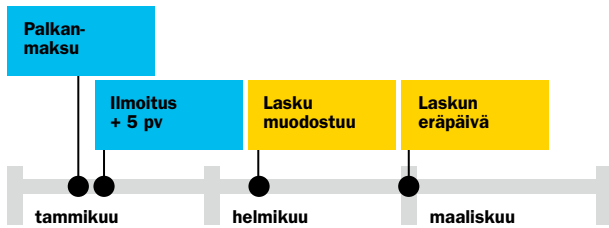
Sopimustyönantaja tarvitsee tulorekisteriin ilmoittamista varten

- Elon yhtiötunnuksen, joka on 54
- Eläkejärjestelynumeron, joka on sama kuin Elon TyEL-vakuutusnumero

Tilapäinen työnantaja tarvitsee tulorekisteriin ilmoittamista varten

- Elon yhtiötunnuksen, joka on 54
- riippuen ilmoitustavasta, voi työnantaja tarvita myös teknistä eläkevakuutusnumeroa, joka on Elossa 54-0000000U.

TyEL-maksujen eräpäivät ja vakuutusmaksukorko

TyEL-maksuilla on jokaisella palkanmaksukuukaudella oma teoreettinen eräpäivä, joka on palkanmaksukuukauden seuraavan kuukauden viimeinen päivä.

Teoreettiseen eräpäivään mennessä maksetuissa maksuissa ei ole mukana vakuutusmaksukorkoa (vuonna 2019: 2%).

Elon laskuilla on myös palkanmaksukuukausikohtainen eräpäivä, joka on sama kuin teoreettinen eräpäivä.

Esim. tammikuun palkkailmoituksilla on eräpäivä 28.2. joka on myös tammikuun laskujen teoreettinen eräpäivä.

TyEL-laskujen maksutavat

TyEL-maksut muodostuvat tulorekisteriin tehtyjen ilmoitusten perusteella.

Elossa on kolme vaihtoehtoa laskujen maksamiseen:

- 1. Lasku kerran kuukaudessa** = Elossa järjestelmä niputtaa kuukauden aikana muodostuneet maksut yhdeksi laskuksi, joka laskutuu kerran kuukaudessa
- 2. Lasku palkkailmoituksen perusteella** = jokaisesta tulorekisteriin tehdystä ilmoituksesta muodostuu oma lasku
- 3. Ennakkoon maksaminen** = Elon kanssa voi myös sopia, että maksaa TyEL-maksujen arvioidun summan etukäteen (esim. koko tai puolen vuoden maksun). Kun raha on Elossa käytettävänä niin laskutus kuittaa tulorekisterin kautta tulleen palkkailmoituksen perusteella muodostuneen laskun maksetuksi ja asiakkaalle lähtee maksettu lasku.

Huomioitavaa tässä maksutavassa on, että ennakkoon maksetusta summasta ei muodostu minkäänlaista vakuutusmaksukorkohyötystä.

Oletuksena kaikilla TyEL-vakuutuksilla on vaihtoehto

1) Lasku kerran kuukaudessa.

Maksutavan voi muuttaa joustavasti ottamalla yhteyttä Elon vakuutuspalveluun.

Muutokset yritystoiminnassa vaikuttavat vakuuttamiseen

Yhtiömuodon ja omistussuhteiden muutokset voivat vaikuttaa yrityksen työeläkevakuutuksiin. Muutoksista tulee aina ilmoittaa Eloon vapaamuotoisella ilmoituksella.

Yhtiömuodon muutos

Yhtiömuodon muutos on kyseessä esimerkiksi, kun

- yksityinen toiminimi muutetaan yhtiömuotoiseksi yritykseksi
- avoin yhtiö muuttuu kommandiittiyhtiöksi tai osakeyhtiöksi
- kommandiittiyhtiö muuttuu osakeyhtiöksi tai aovoimeksi yhtiöksi.

Jos yritys- ja yhteisötunnus muuttuu, vanha TyEL-vakuutus on päätettävä. Uuden, toimintaa jatkavan yrityksen on otettava uusi vakuutus, jos sitä ei ennestään ole.

Jos yritys- ja yhteisötunnus ei muutu, päivitämme yrityksen TyEL-vakuutukseen uudet tiedot rekisteröintipäivästä alkaen.

Kun yksityisen toiminimen toiminta jatkuu yhtiönä, on aina tehtävä uusi TyEL-vakuutus. Työntekijät siirtyvät uuden yhtiön palvelukseen.

Omistussuhteiden muutokset

TyEL-vakuutus päätetään aina, kun yksityinen elinkeinonharjoittaja myy yrityksensä.

Avoimen ja kommandiittiyhtiön yhtiömiesten muutoksista on ilmoitettava Eloon. Muutokset eivät kuitenkaan vaikuta vakuutuksen voimassaoloon.

Osakeyhtiön osakkaiden muutoksista ei tarvitse ilmoittaa, ellei muutos vaikuta konserniin tai yrittäjän eläkelain (YEL) piiriin kuulumiseen.

Sulautuminen ja jakautuminen

Osakeyhtiön sulautuessa toiseen yhtiöön TyEL-vakuutus päätetään. TyEL-työsuhteet siirretään seuraavaan vakuutukseen työsuhteiden katkeamatta.

Jakautumisessa perustetuille yrityksille tehdään uudet TyEL-vakuutukset. Työntekijät siirtyvät uusiin vakuutuksiin työsuhteen katkeamatta.

TyEL-vakuutuksen siirtäminen Eloon

Toisessa eläkeyhtiössä olevan vakuutuksen voi siirtää Eloon tammi-, huhti-, heinä- tai lokakuun ensimmäisestä päivästä alkaen toimittamalla siirtohakemuksen Eloon kolme kuukautta ennen kyseistä päivää. Vakuutuksen voi kuitenkin siirtää vasta, kun vakuutus on ollut vähintään vuoden voimassa edellisessä eläkeyhtiössä. Siirtohakemukslomakkeen löydät osoitteesta www.elo.fi.

Jos työnantajalla on TyEL-vakuutus useammassa eläkeyhtiössä, voi vakuutukset yhdistää siirtomenettelyllä yhdeksi TyEL-vakuutukseksi Eloon. Tällöin vakuutusten hoito helpottuu.

Yritystoiminnan päättäminen

Työnantaja voi päättää TyEL-vakuutuksen, jos yrityksen toiminta päättyy tai jos työnantajalla ei ole enää TyEL-vakuutettavia työntekijöitä. Voit ilmoittaa vakuutuksen päättymisestä

- Elon verkkopalvelussa osoitteessa www.elo.fi/verkossa
- soittamalla asiakaspalveluumme tai
- kirjallisella ilmoituksella.

Elon palvelut

Elo tarjoaa asiakasyrityksilleen monipuolisia rahoituspalveluja sekä työhyvinvointia edistäviä työhyvinvointipalveluja. Työeläkekuntoutuksen tavoitteena on torjua työkyvyttömyyttä mahdollistamalla työntekijän työssäjatkaminen sairaudesta, vammasta tai viasta huolimatta.

Rahoituspalvelut

Elo tarjoaa asiakasyrityksilleen rahoitusratkaisuja yrityksen kasvuun ja kansainvälistymiseen, yrityskauppoihin ja omistusjärjestelyihin sekä investointeihin yhdessä muiden rahoittajien kanssa.

Elon tarjoamat rahoitusvaihtoehdot ovat kasvulaina, PK-laina ja takaisinlaina. Rahoitusvalikoimaan kuuluvat lisäksi välirahoitus sekä suorat pääomasijoitukset. Kokonaisrahoitusratkaisu suunnitellaan aina yksilöllisesti yhteistyössä asiakkaan kanssa.

Lainat voidaan myöntää vaihtuva- tai kiinteäkorkoisina. Viitekorkoina voidaan käyttää päivittäin noteerattuja TyEL-viitekorkoja tai euriborkorkoja sekä takaisinlainoissa TyEL-lainakorkoja.

TyEL-korot ovat Vakuutusosakeyhtiö Garantian julkisesti noteeraamia markkinakorkoja, ja ne voi tarkistaa mm. Garantian verkkosivuilta osoitteesta www.garantia.fi.

Lisätietoja löytyy osoitteesta www.elo.fi/yritysrahoitus.

Työhyvinvointipalvelut

Elon työhyvinvointipalveluilla tuemme asiakasyritysten työhyvinvointia edistävää ja työuria pidentävää kehitystyötä.

Työhyvinvointipalveluissa ohjaamme yritystä luomaan toimintamallin, joka auttaa johtamaan työhyvinvointia kokonaisvaltaisesti ja ennaltaehkäisemään työkykyongelmia. Näin yritys pystyy paremmin hallitsemaan sairauspoissaolojen kustannuksia ja pienentämään työkyvyttömyyden riskiä. Työhyvinvointijohtamisen tavoitteena on varmistaa henkilöstön kyky toimia yrityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Työhyvinvoinnin palveluita ovat esimerkiksi:

- nykytilan arviointi ja kehittämissuunnitelma
- työkalut yrityksen käyttöön
- työhyvinvointikoulutukset.

Elon työhyvinvointipalveluiden tavoitteena on vaikuttava yhteistyö asiakasyritystemme kanssa. Siksi meille on tärkeää, että yritysjohto sitoutuu työhyvinvointia edistäviin toimenpiteisiin ja niiden kehittämiseen. Olemme yritysjohton kumppani laadukkaassa ja suunnitelmallisessa henkilöstöjohtamisessa.

Tarjoamme asiakasyrityksillemme oppaita ja työkaluja hyödynnettäväksi niin kehitystyössä kuin päivittäisessä johtamisessa ja esimiestyössä. Työkalut löydät osoitteesta www.elo.fi/tyohyvinvointi tai saat käyttöösi työhyvinvoinnin asiantuntijoiltamme.

Ammatillinen kuntoutus

TyEL-vakuutetulla työntekijällä on oikeus ammatilliseen kuntoutukseen, jos hänellä asianmukaisesti todettu sairaus, vika tai vamma todennäköisesti aiheuttaa sellaisen uhkan, joka johtaisi lähivuosina työkyvyttömyyseläkkeen myöntämiseen (työkyvyttömyyden uhka). Tämän lisäksi vakuutetulla tulisi olla työn tai koulutuksen kautta ammatti ja hakemusta edeltävänä viitena vuotena työansioita vähintään 35 614,03 euroa sekä hänen tulisi olla vakiintuneesti työelämässä. Kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon työntekijän ikä, koulutus, ammatti, aikaisempi toiminta, vakiintuminen työelämään ja se, johtaako haettu ammatillinen kuntoutus todennäköisesti työssä jatkamiseen tai työhön palaamiseen.

Kuntoutus on edullinen ratkaisu sekä työntekijälle että työnantajalle. Varhain todettu kuntoutustarve ja ajoissa aloitettu ammatillinen kuntoutus ehkäisevät tai lykkäävät siirtymistä työkyvyttömyyseläkkeelle. Näin myös työkyvyttömyyseläkkeiden aiheuttamat kustannukset alenevat.

Oikeus työeläkekuntoutukseen arvioidaan työntekijän kuntoutushakemuksen ja lääkärin laatiman B-lausunnon perusteella sekä viimeistään työkyvyttömyyseläkkeen tai kuntoutustuen jatkon hakemisen yhteydessä. Jos työntekijällä katsotaan olevan työeläkekuntoutukseen oikeus ja kuntoutuksen katsotaan olevan ajankohtaista, hän saa työkyvyttömyyseläkepäätöksen saamisen jälkeen suoraan ammatillisen kuntoutuksen ennakkopäätöksen ilman erillistä työeläkekuntoutuksen hakemista.

Mitä työeläkekuntoutus on?

Kuntoutuskeinoina voi olla esimerkiksi

- työkokeilua, kun arvioidaan uuden työn sopivuutta, vaihdetaan työtehtävää tai tarvitaan tukea työhönpaluussa pitkän sairausloman jälkeen
- työhönvalmennusta uusien työtehtävien oppimiseksi
- kursseja sekä lisä- ja täydennyskoulutusta, jotta saadaan valmiuksia hakeutua terveydentilalle sopivaan uuteen työhön.

Lisätietoa työeläkekuntoutuksesta saat osoitteesta www.elo.fi/kuntoutus sekä puhelinnumerosta 020 694 726.

Työntekijän eläketurva

Työntekijän eläketurvan perusta on työllä ansaittu laki-sääteinen työeläketurva.

Eläkkeen karttuminen

Työntekijöille työeläkettä karttuu vuosiansioista:

- 1,5 % 17–53-vuotiaana
- 1,7 % 53–62-vuotiaana (vuosina 2017–2025) ja
- 1,5 % 63 vuotta täyttäneille

Eläkkeen rinnalla tehdystä työstä karttuu eläkettä iästä riippumatta 1,5 % lukuun ottamatta osa-aikaeläkkeellä ja osittaisella varhennetulla vanhuuseläkkeellä olevia, joille eläke karttuu ikään sidotuilla karttumaprosenteilla. Työntekijän eläke kertyy vuosiansioista, jotka korotetaan palkkakertoimella eläkkeen alkamisvuoden tasoon.

Jos työntekijä ei jää eläkkeelle vielä alimmassa eläkeiässä, vanhuuseläkkeen määrää korotetaan lykkäyskorotuksella. Lykkäyskorotus on 0,4 % jokaiselta siirretyltä kuukaudelta alimman vanhuuseläkeiän jälkeen. Lisäksi hän saa normaalin eläkekarttuman vuosiansioista aina ylimpään eläkeikään saakka.

Eläkettä karttuu työskentelyn lisäksi myös tietyn edellytyksin palkattomalta ajalta, kuten lapsenhoito-, työttömyys-, opiskelu- tai sairausajalta. Lisätietoa palkattomien aikojen eläkekarttumista löytyy osoitteesta www.elo.fi/elake.

Eläkelajit

Alla on esitelty lyhyesti eri eläkelajit ja niiden ikäraajat. Lisätietoa eläkkeistä löydät osoitteesta www.elo.fi/elake.

Vanhuuseläke

Vanhuuseläkkeelle voi jäädä vapaasti valitsemanaan ajankohtana täytettyään alimman eläkeiän. Työsuhteen tulee päättyä ennen vanhuuseläkkeen alkamista.

Alin eläkeikä eri ikäluokille:

63 v 3 kk	1955 syntyneille
63 v 6 kk	1956 syntyneille
63 v 9 kk	1957 syntyneille
64 v	1958 syntyneille
64 v 3 kk	1959 syntyneille
64 v 6 kk	1960 syntyneille
64 v 9 kk	1961 syntyneille
65 v	1962 - 1964 syntyneille

Vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneiden eläkeikä täsmentyy sinä vuonna, kun henkilö täyttää 62 vuotta.

Vanhuuseläkkeen rinnalla saa työskennellä vapaasti ilman ansaintarajoja, työ tulee vakuuttaa ja siitä karttuu lisää eläkettä aina vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajaan saakka.

Osittainen varhennettu vanhuuseläke

Osittaisella vanhuuseläkkeellä työntekijä voi halutessaan ottaa maksuun joko 25 tai 50 % kertyneestä eläkkeestä jo 61-vuotiaana.

Työntekijä voi itse valita, jatkaako työskentelyä eläkkeen rinnalla vai ei - ansaittua palkkaa tai tehdyn työn määrää ei seurata eikä niillä ole vaikutusta osittaisen vanhuuseläkkeen määrään.

Työkyvyttömyyseläke

Työkyvyttömyyseläkkeeseen on oikeus, jos sairastuu, eikä kuntoutuksen avulla pysty jatkamaan työn tekemistä. Työkyvyn täytyy olla alentunut sairauden, vian tai vamman vuoksi niin, ettei työntekijä kykene työhön ainakaan vuoteen. Työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää määräajaksi tai toistaiseksi. Jos työntekijällä on työkyky jäljellä, hänelle voidaan myöntää osatyökyvyttömyyseläke. Työkyvyttömyyseläkehakemuksen liitteeksi tarvitaan lääkärin B-lausunto.

Työkyvyttömyyseläkehakemuksen yhteydessä selvitetään aina myös työeläkekuntoutuksen mahdollisuudet. Jos edellytykset työeläkekuntoutukseen täyttyvät, saa hakija suoraan työeläkekuntoutuksen myönteisen ennakkopäätöksen työkyvyttömyyseläke- tai kuntoutustukiratkaisun yhteydessä.

Työuraeläke

Työuraeläkkeen avulla raskasta työtä tekevät voivat jäädä eläkkeelle 63-vuotiaana, jos vähäisin poikkeuksin rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttavaa työuraa on takana 38 vuotta ja työkyky on alentunut.

Perhe-eläke

Perhe-eläke antaa kuolemantapauksessa turvaa perheelle. Perhe-eläkettä voidaan maksaa leskelle, rekisteröidysä parisuhteessa eläneelle ja alle 18-vuotiaille lapsille. Leskeneläkkeeseen vaikuttavat lesken omat tulot tai oma eläke.

Työskentely eläkkeellä

Vanhuuseläkkeen rinnalla voi tehdä työtä rajoituksetta. Myös muita eläkkeitä saavat voivat tehdä ansiotyötä, kunhan tulot eivät ylitä seuraavia ansaintarajoja.

Eläkelaji	Ansaintarajat 2018
Vanhuuseläke	Ei ansaintarajaa
Osittainen vanhuuseläke	Ei ansaintarajaa
Työkyvyttömyyseläke	40 % työkyvyttömyyttä edeltäneestä vakiintuneesta ansiosta (kuitenkin vähintään 784,52 euroa)
Osa-työkyvyttömyyseläke	60 % työkyvyttömyyttä edeltäneestä vakiintuneesta ansiosta (kuitenkin vähintään 784,52 euroa)

Eläkkeen hakeminen

Ennen eläkkeen hakemista työntekijän on hyvä käydä tutustumassa eri eläkkeisiin ja niiden saamisen edellytyksiin sekä eläkkeen kertymiseen osoitteessa **www.elo.fi/elake**. Arvion tulevan eläkkeensä määräästä työntekijä saa sähköisesti Elon eläkepalvelusta.

Eläkettä kannattaa hakea noin paria viikkoa ennen sen haluttua alkamista. Samalla hakemuksella voi hakea sekä työeläkettä että kansaneläkettä. Helpointa hakeminen on Elon eläkepalvelussa.

Eläkepalveluun kirjaudutaan omilla verkkopankkitunnuksilla osoitteessa **www.elo.fi/elakepalvelu**.

Työntekijän jäädessä vanhuuseläkkeelle, työnantajan tulee ilmoittaa tulorekisteriin sekä ansiot että työsuhteen päättymispäivä.

Mitkä ansiot kuuluvat TyEL-palkkaan?

Palkka tai muu suoritus	Kuuluuko TyEL-palkkaan?
Aloitepalkkiot	
• liittyy työ sopimuksessa sovittuun työhön	KYLLÄ
• irrallaan työsuorituksesta, ei liity päivittäiseen työhön tai rinnastetaan pitkälliseen kehittäelytyöhön tai keksintöön	EI
Bonus, tulospalkkio	KYLLÄ
Eläkkeen rinnalla ansaitut ansiot	
• 1.1.2005 alkaen eläkkeen rinnalla tehdystä työstä	KYLLÄ
• henkilö on täyttänyt 68 vuotta (palkat ilmoitetaan sen kuukauden loppuun asti, jolloin henkilö täyttää 68 vuotta)	EI
Henkilökuntaetuudet	
• esimerkiksi henkilökunta-alennukset, ilmaiset tai alennetut matkat, alennetulla korolla saadut henkilökuntalainat	EI
Henkilöstörahasot	
• henkilöstörahasot suoritetut voittopalkkioerät ja jäsenen rahastosta nostamat rahasto-osuudet, käteisenä nostetut voittopalkkio-osuudet	EI
Irtisanomisajan palkka, vahingonkorvaus, lakiin perustumaton korvaus työsuhteen päättyessä	
• lakisääteiseltä ajalta (korkeintaan 6 kuukautta)	KYLLÄ
• erityinen irtisanomisaika (konkurssi- ja saneeraustilanne, 14 pv)	KYLLÄ
• kuuden kuukauden ylittävä aika	EI
• vahingonkorvaus irtisanomisajan noudattamatta jättämisestä	EI
• korvaus laittomasta irtisanomisesta	EI
• korvaus laittomasta työ sopimuksen purkamisesta	EI
• irtisanomisajan palkkaa vastaava korvaus lomautuksen aikana irtisanotulle/irtisanoutuneelle (kun henkilö ei työskentele irtisanomisaikana)	EI
• vapaaehtoinen tai sopimukseen perustuva korvaus työsuhteen päättämisestä	EI
• kultainen kädenpuristus tai eroraha	EI
Isännöitsijän palkkiot	
• Palkkiot ilmoitetaan isännöitsijätoimiston vuosi-ilmoituksella, vaikka ne olisi maksettu isännöitsijälle suoraan asunto-osakeyhtiöstä (sijaismaksaja).	KYLLÄ
Keksinnöt	EI
Kirjoituspalkkiot	
• työntekijä on kirjoittanut työnantajan toimittamaan julkaisuun tai henkilökuntalehteen	KYLLÄ
• muihin lehtiin itsenäisesti kirjoitetut artikkelit	EI
Komissio	KYLLÄ
Kotihoidon tuki	
• Työsuhteessa olevalle hoitajalle perheen maksama palkka ja Kansaneläkelaitoksen suoraan suorittama yksityisen hoidon tuki. Jos hoitajan palkka on sovittu maksettavaksi niin, että osan siitä muodostaa yksityisen hoidon tuki ja siihen maksettava kunnallinen lisä, myös tällainen kunnallinen lisä on eläketyöansiota, vaikka kunta maksaisi sen suoraan työntekijälle.	KYLLÄ
Kustannusten korvaukset	
• esim. työmatkasta saatu päiväraha, ateria-, työvaate- ja työvälinekorvaus, matkakustannusten korvaus, kilometrikorvaus, muuttokustannusten korvaukset	EI
• maksettu korvaus ylittää todelliset kustannukset ja ylitte katsotaan ennakonpidätyksessä palkaksi	KYLLÄ

Palkka tai muu suoritus	Kuuluuko TyEL-palkkaan?
Käteinen voittopalkkio	
• maksetaan koko henkilöstölle	EI
• maksetaan tietyille rajatulle henkilöstöryhmälle tai tietyille yksittäisille työntekijöille	KYLLÄ
Käännöspalkkiot	
• jos kielenkääntäjä on työsuhteessa	KYLLÄ
• jos kielenkääntäjä ei ole työsuhteessa	EI
Lahja	
• tavanomaiset esine- tai rahalahjat (merkkipäivä tai muu henkilökohtainen syy)	EI
• palvelusvuosien perusteella maksettava korvaus tai lahja	KYLLÄ
• lahja- tai juhlahahat, joita työnantaja suorittaa työntekijöilleen sopimuksen tai tavan mukaan vakiintuneesti (esim. jouluraha ja 13. kuukauden palkka)	KYLLÄ
Luento- ja esitelmäpalkkiot	
• työsuhteessa tehdystä työstä	KYLLÄ
• yksittäiset palkkiot, joita ei ole saatu työsuhteessa	EI
Luontoisedut	KYLLÄ
Luottamustoimipalkkiot	
• henkilö on samaan aikaan työsuhteessa yritykseen	KYLLÄ
• henkilö ei ole työsuhteessa yritykseen:	
- Työntekijä on vakuutettu vapaaehtoisesti. Tällöin palkkioista pidätetään työntekijän työeläkevakuutusmaksu.	KYLLÄ
- Työntekijä ei ole vapaaehtoisesti vakuutettu.	EI
Luottamustoimi voidaan vapaaehtoisesti vakuuttaa taannehtivasti aikaisintaan edellisen kalenterivuoden alusta lukien.	
Odotusajan palkka	
• kun työntekijän palkanmaksu on viivästynyt, koronluonteinen suoritus	EI
Oikeuden päätöksellä vahvistettu palkkasaatava	
• siltä osin kun se työnantajan maksamana otettaisiin huomioon	KYLLÄ
Opinnäytetyö, diplomityö, pro gradu -työ	
• työsuhteessa tehtynä	KYLLÄ
• ei työsuhteessa tehtynä	EI
Oppisopimus- tai koulutusajan palkka	KYLLÄ
Optiot	EI
Osakeanti	
• jos koskee henkilöstön enemmistöä	EI
• jos koskee vain osaa henkilöstöstä (kyse ei ole henkilöstöedusta, vaan kyseessä on työstä maksettava vastike)	KYLLÄ
Osakepalkkio	
• osakepalkkiojärjestelmien perusteella maksettavat suoritukset, jos osakepalkkiojärjestelmä on palkkion määrätymisperusteiden osalta rinnastettavissa muihin tulospalkkiojärjestelmiin	KYLLÄ
• jos edun arvo riippuu osakkeiden arvon kehityksestä ja palkkion lupaamisen ja edun saamisen välillä on vähintään vuosi	EI

Palkka tai muu suoritus	Kuuluuko TyEL-palkkaan?
Osingot ja voitto-osuudet	
• TyEL:n piiriin kuuluvan osakkaan saama voitto-osuus tai osinko	EI
• palkkana maksetut suoritukset	KYLLÄ
Palkan lisät ja korotukset	
• esimerkiksi ikälisä, olosuhdelisä, vuorotyölisä, palvelusvuosi-, viikkolepo-, varallaolo-, arkipyhä- tai vapaavuorokorvaukset ja rahana maksetut pekkasvapaat	KYLLÄ
Peruspalkka	KYLLÄ
Palveluraha, juomaraha	KYLLÄ
Provisiot	
• provisio, josta on vähennetty kulujen osuus (eli ennakonpidätyksen alainen provisio)	KYLLÄ
• provisiopalkalla työskentelevä ei ole työsuhteessa vaan toimii yrittäjänä	EI
Rekrytointipalkkio, vinkkipalkkio	
• työsuhteessa olevalle maksettuna	KYLLÄ
• ulkopuoliselle vinkin antajalle maksettu palkkio	EI
Rojalti, käyttöoikeusmaksu	EI
Sairausajan palkka ja sairauspäivärahat	
• sairausajan palkka	KYLLÄ
• sairausvakuutuslain mukainen päiväraha	EI
• sairauskassan maksamat täydennyspäivärahat	KYLLÄ
• sairauskassan maksamat lisäpäivärahat	EI
• sairausraha	EI
Sijaismaksajan maksama palkka	
• konkurssipesä, palkkaturvaviranomainen tai muu maksaja (palkka ilmoitetaan tosiasiallisen työnantajan vakuutukseen)	KYLLÄ
Sovinto työsuhderiita-asiassa	
• erittelemätön kertakorvaus	EI
• palkkasaatavat on eritelty	KYLLÄ
Säästöhenkivakuutuksen ennakonpidätyksen alainen osuus	KYLLÄ
Tantieemi	KYLLÄ
Täydennyspäiväraha (myös veroton)	KYLLÄ
Ulkomaantöiden vakuutusmaksu	KYLLÄ
Vapaaehtoinen tai yksilöllinen eläkevakuutus (työnantajan kustantama)	
• siltä osin kuin ne verotuksessa katsotaan palkaksi	KYLLÄ
Voitto-osuudet, voitonjakoerät, voittopalkkiot	
• jos yhtiökokous päättää jakaa osan osakeyhtiön voitosta työntekijöille	EI
Vuorotteluvapaakorvaus	EI
Vuosilomaan liittyvät vastikkeet	
• esimerkiksi vuosilomapalkka ja -korvaus, korvaus pitämättä jääneestä säästövapaasta, erilaiset lomarahat	KYLLÄ

Sosiaalivakuutusmaksut 2019

TYÖNTEKIJÄN ELÄKEMAKSU Maksu on % palkkasummasta.	2019	2018
<ul style="list-style-type: none"> Työntekijä vakuutetaan TyEL:iin, jos kuukausiansio on vähintään 	59,36 €/kk	58,27 €/kk
<p>Sopimustyönantajan TyEL-maksu (sisältää työntekijän maksuosuuden)</p> <ul style="list-style-type: none"> Sopimustyönantajalla on vakinaisia työntekijöitä tai palkkasumma vähintään 8 502 €/6 kk. TyEL-perusmaksu <p>Maksua alentavat mahdollinen asiakashyvytys ja hoitokustannusalenus. Lisäksi, jos työnantajan palkkasumma vuonna 2017 on ollut vähintään 2 083 500 euroa, vakuutusmaksuun vaikuttavat maksuluokan mukainen työkyvyttömyysmaksu ja maksutappio-osan alennus.</p>	25,20 % -	25,30 % -
<p>Tilapäistyönantajan TyEL-maksu (sisältää työntekijän maksuosuuden)</p> <ul style="list-style-type: none"> Tilapäistyönantajalla ei ole vakinaisia työntekijöitä ja palkkasumma alle 8 502 €/6 kk. 	25,20 %	25,30 %
<p>Työntekijän osuus TyEL-maksusta</p> <ul style="list-style-type: none"> 17–52-vuotiaan työntekijän osuus 53–62-vuotiaan työntekijän osuus 63 vuotta täyttäneen työntekijän osuus 	6,75 % 8,25 % 6,75 %	6,35 % 7,85 % 6,35 %

YRITTÄJÄN ELÄKEMAKSU Maksu on % työtulosta.		
<p>YEL-maksu</p> <ul style="list-style-type: none"> 18–52-vuotiaan yrittäjän maksu 53–62-vuotiaan yrittäjän maksu maksu 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan vuoden alusta <p>Ensimmäisen kerran yrittäjäksi ryhtyvälle 22 %:n alennus 48 kk:n ajalta</p> <ul style="list-style-type: none"> 18–52-vuotiaan yrittäjän alennettu maksu 53–62-vuotiaan yrittäjän alennettu maksu alennettu maksu 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan vuoden alusta 	24,10 % 25,60 % 24,10 % 18,798 % 19,968 % 18,798 %	24,10 % 25,60 % 24,10 % 18,798 % 19,968 % 18,798 %
<p>Rajamääriä</p> <ul style="list-style-type: none"> YEL-työtulon alaraja, €/vuosi YEL-työtulon yläraja, €/vuosi Yrittäjällä mahdollisuus työttömyysturvaan, jos työtulo vähintään 	7 799,37 €/v 177 125,00 €/v 12 816,00 €/v	7 656,26 €/v 173 875,00 €/v 12 576,00 €/v

MAATALOUSYRITTÄJÄN ELÄKEMAKSU		
<p>MYEL-maksu</p> <ul style="list-style-type: none"> Lisätietoa Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta MELAsta. 		

MUITA SOSIAALITURVAMAKSUJA		
<p>Työnantajan sairausvakuutusmaksu</p>	0,77 %	0,86 %
<p>Vakuutetun sairausvakuutusmaksu</p> <ul style="list-style-type: none"> Palkansaaja <ul style="list-style-type: none"> sairaanhoidonmaksu päivärahamaksu, jos palkka- ja työtulo vähintään 14 282 €/vuosi. Muuten 0,00 %. Yrittäjä <ul style="list-style-type: none"> sairaanhoidonmaksu päivärahamaksu, jos palkka- ja työtulo vähintään 14 282 €/vuosi. Muuten 0,00 % Eläkeläinen 	0,00 % 1,54 % 0,00 % 1,77 % 1,61 %	0,00 % 1,53 % 0,00 % 1,70 % 1,53 %
<p>Tapaturmavakuutusmaksu</p> <ul style="list-style-type: none"> Maksuun vaikuttavat muun muassa palkat sekä työn riski. Lisätietoa omasta tapaturmavakuutusyhtiöstä. 		
<p>Työttömyysvakuutusmaksu (Työttömyysvakuutusrahasto perii)</p> <ul style="list-style-type: none"> Palkkasummasta, joka on enintään 2 086 500 €/vuosi Palkkasumman osasta, joka ylittää 2 086 500 €/vuosi Työnantajan maksama maksu osaomistajasta Työntekijän maksu Osaomistajien oma maksu 	0,50 % 2,05 % 0,50 % 1,50 % 0,78 %	0,65 % 2,60 % 0,65 % 1,90 % 0,92 %
<p>Työntekijöiden ryhmähenkivakuutus</p> <p>Peritään tapaturmavakuutusmaksun yhteydessä. Lisätietoa omasta tapaturmavakuutusyhtiöstä.</p>		

INDEKSIT		
<ul style="list-style-type: none"> Palkkakerroin Työeläkeindeksi 	1,417 2585	1,391 2548

KOROT Tarkastetaan puolivuositain 1.1. ja 1.7.		
<ul style="list-style-type: none"> Vakuutusmaksukorko Viivästyskorko 	2,0 % (1.1.–30.6., YEL:ssa voimassa 1.1.–31.12.) 8,0 % (1.1.–30.6.)	2,0 % (1.1.–30.6., YEL:ssa voimassa 1.1.–31.12.) 8,0 % (1.1.–30.6.)

- Työnantajan lakisääteisiä sosiaalivakuutusmaksuja ovat työeläke-, tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutusmaksut sekä sosiaaliturvamaksu.
- Yrittäjälle YEL-vakuutus on lakisääteinen.

Elon yhteystiedot

Verkkopalvelu
tekee vakuutusten
hoitamisesta help-
poa ja nopeaa!

Sähköiset palvelut

Vakuutus Elostä

- Ota TyEL- tai YEL-vakuutus osoitteessa **www.elo.fi**.

Elon verkkopalvelu

- Verkkopalvelusta löydät kaiken, mitä työeläkevakuutusten hoitamiseen tarvitset, olit sitten yrittäjä, työnantaja tai tilitoimiston edustaja.
- Kuntoutus- ja eläketiedot löytyvät samasta verkkopalvelusta.
- Suurtyönantajalle työkaluja yrityksen työkyvyttömyysriskien ja niistä aiheutuvien kulujen ehkäisyyn ja hallintaan.
- Ota palvelu käyttöön osoitteessa **www.elo.fi/verkkopalvelu**.
- Kirjautu palveluun käyttöönoton jälkeen osoitteessa **www.elo.fi/verkossa**.

Eläkepalvelu

- Omien eläke- ja etuusasioiden hoitaminen on vaivatonta eläkepalvelussa.
- Palvelussa voit mm. katsoa arvion eläkkeen määrästä ja hakea eläkettä.
- Kirjautu palveluun omilla pankkitunnuksillasi osoitteessa **www.elo.fi/elakepalvelu**.

Asiakaspalvelu

TyEL- ja YEL-vakuutukset

Puhelin 020 694 730, arkisin kello 8–16.30

Vastauslähetysoite (Elo maksaa postimaksun):

Työeläkeyhtiö Elo

Vakuutuspalvelut

Tunnus 5010419

00003 Vastauslähetysoite

Eläkeneuvonta

Puhelin 020 694 726, arkisin kello 8–16.30

elakeneuvonta@elo.fi

www.elo.fi/elakepalvelu

www.elo.fi/elake

Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo
Ömsesidiga Arbetspensionsförsäkringsbolaget Elo

Postiosoite/postadress 00041 ELO
www.elo.fi

Käyntiosoite/ besöksadress
Revontulentie 7, 02100 Espoo
Norrskensvägen 7, 02100 Esbo
Puhelin/telefon 020 703 50
Faksi/fax 020 703 5100